

ALBERT BAYERS JYDSKE BIBLIOTHEK NR. 29

J. JACOBSEN

TÆJELOWNSSJOW

I. AFTEN — 4. OPLAG

Appony 1902.

ALBERT BAYERS FORLAG ◦ JYDSK FORLAGS-FORRETNING

J. JACOBSEN

TÆJELOWNSSJOW

ØJEBLIKSBILLEDER I JYDSK MUNDART

FØRSTE AFTEN

4. OPLAG

ALBERT BAYERS FORLAG • AARHUS OG KØBENHAVN
MDCCCXXI

INDLEDNING

I min Barndom var det meget almindeligt, at Bønderne selv brændte de Sten, som de skulde bruge til deres Bygninger. Dette Arbejde fik man nemlig udført ved Siden af det andet, og kom altsaa derved betydeligt lettere til det nødvendige Bygningsmateriale.

Naar Brændingen hen i Eftersommeren foregik, samledes i Reglen Naboerne og Byens Folk i det Hele ved Ovnens de sidste tre Aftener, det stod paa — naar Ilden var brændt igennem, for Morskabs Skyld og for at forkorte Tiden for den Mand og Kone, som forestod Brændingen, og som i den Anledning skulde vaage baade Nat og Dag. Foran Ovnen var af Stænger og Græstørv lavet en meget provisorisk Beboelseslejlighed, hvorfra Indfyringen foregik. Der boede Teglbrænderen og hans Kone, og der var det, at vi om Aftenen samledes, unge og gamle, Mænd og Kvinder, for at holde Tæjelovns-sjow, som det kaldtes. Tiden gik for det meste med at synge Viser og fortælle Historier, og den gik fornøjelig og rart.

Teglbrænderen og hans Kone trakterede gerne

med en Kop Kaffe og somme Tider med en lille Kaffe-punch, uden at det dog i nogen Maade — i al Fald her paa Egnen — blev til Svireri.

Der var noget vist romantisk ved at sidde nede i denne Jordhytte, hvor Ildsluerne flammede og lyste, samtidig med at Viser og Historier satte Fantasien i Bevægelse og drog Tankerne til ukendte Egne. De daarlige Tider har kaldt denne selvhjælpende Industri — Teglbrænding — til Live igen, særlig her paa Vesteregnet. Sidste Sommer besøgte jeg en god Ven af mig, der bor lidt længere vester ude. Han var netop i Færd med at brænde Sten, og havde tillige optaget den gamle Skik med Sammenkomster ved Ovnene, de sidste tre Aftener Brændingen foregik.

Det er paa Grundlag af, hvad jeg i den Anledning oplevede hos ham, jeg har skildret det efterfølgende paa „de Jydere Maal“, fordi at Bondens Tankegang og Levesæt kun kan udtrykkes korrekt i dette. — Ved at gengives i Bogsproget taber det grumme meget, for ikke at sige hele sin Originalitet. Lune og Vid.

FØRSTE AFTEN

De waar den nanden Sommer Søren Olesen brænd Stien. Han vild ha si en ny Staald bygt. O de waar ett a Stuerhowethied, faa de trænd han te, da den gammel waar saa ussel, te en kund faald nier o slo e Kreaturer ihjel, hvonær de skuld vær. O de waar jo ett saa morsom. De maa I da kund forsto. — Saa for o kom lidt næmer ewer et, waar et han sjel brænd æ Stien. Ja, det vil sej, han hjaalp sjel te ve æ strygen; men æ brænden de skuld Moten Tæjelbrænder gyer — faa de waar han bæst kjænd mæ. — No, æ Stien kom i æ Own, o Moten o hans Kuen begøndt o brænd. De waar jo grow kiwsom faa dem, o sed jenn ved de her Brænden baade Natter o Daww. O derfor gik Søren Olesen o hans Kuen, o en hiel Diel flier fraa wo By — hen o besøgt dem di sidst trej Awtner, te Tæjelownssjow, som vi kaalder et, o de waar der Løjer ve. — Sjow waar der egenlig ett nowed aw, for de gik ordenlig o anstændig te. Motens Maren — de waar hans Kuen — hun traktiret wos gjaen mæ Kaffe. O vi ander kjøwt nowe Toskjællingskager te fem Øre. Dem od vi te æ Kaffe, saa gik den Ti godt; — o de, der gor godt, gor jo aalder gal. — Vi kom i Træk mæ o fortæl Historrer,

ALBERT BAYERS JYDSKE BIBLIOTHEK

Nr. 1.	<i>Peder Jæger</i> : Kronjyder	1.00
- 2.	<i>K. Knudsen</i> : Walfardsforeningen i Tosseby	0.80
- 3.	<i>J. Jacobsen</i> : Fra Øst- og Vestjylland	0.60
- 4.	<i>J. Carl Christensen</i> : Kræn Pejzens Fødselsdawsgild ..	0.85
- 7.	<i>Peder Jæger</i> : I di lonng Awtene	0.75
- 8.	<i>Fr. Lindberg</i> : Mæ aa Dæ	0.65
- 9.	<i>Kræn Jyde</i> : En Etterorsmanør o. a.....	0.65
- 10.	<i>J. Carl Christensen</i> : Kakkelownssjow, 1. Awten	0.65
- 11.	<i>Svend P. Jensen</i> : Pæ' Smeds Jawt-Krønnike	0.35
- 12.	<i>Carl J. Christensen</i> : Kakkelownssjow, 2. Awten	0.65
- 13.	<i>Reuter</i> : Munter Historrier	0.60
- 14.	<i>Svend P. Jensen</i> : Saaren Husmands Løwnhistaarier ..	0.40
- 15.	<i>Andreas Beiter</i> : Fræ en Bojl	0.40
- 16.	<i>Peder Jæger</i> : Histaarrier	0.90
- 17.	<i>Lars C. Ringholt</i> : Timmer Kræns Historrier	0.75
- 18.	<i>Vilbert Møller</i> : Nue Møer i Pladderup Sownraad, I.	1.00
- 19.	— do. II.	1.00
- 20.	<i>P. J. Akselbo</i> : Madam Bjerregaard	0.40
- 21.	<i>J. Carl Christensen</i> : Kakkelownssjow, 3. Awten	0.65
- 22.	<i>Svend P. Jensen</i> : Frier- og Gywtemaalshistaarrier ...	0.40
- 23.	<i>Niels Vibe</i> : Jydske Digte	0.75
- 24.	<i>Kristjan Jensen</i> : Jenle Folk	0.90
- 25.	<i>Vilbert Møller</i> : Pladderup Sownraad under æ Dyrtid	1.25
- 26.	<i>Hans Hede</i> : Indkvartering, Lystspil i jydsk Mundart .	0.75
- 27.	— For en Gaangs Skyld el. Den siest Valg- dau, Lystspil i jydsk Mundart.....	0.75
- 28.	<i>Vilbert Møller</i> : Pladderup Universitetsforening	1.75
- 29.	<i>J. Jacobsen</i> : Tæjelownssjow, 1. Aften	1.00
- 30.	— do. 2. —	1.00
- 31.	— do. 3. —	1.00
- 32.	— do. 1.—3. — cplt. illustreret ..	2.50
- 33.	<i>K. J. Kristensen</i> : Sownraadsforhandlinger i Snakken- bjerre Sownraad, 1. Saml.	1.25
- 34.	— do. 2. Saml.	1.25
- 35.	— Sownraadsforhandlinger i Snakken- bjerre ny Sownraad	1.25

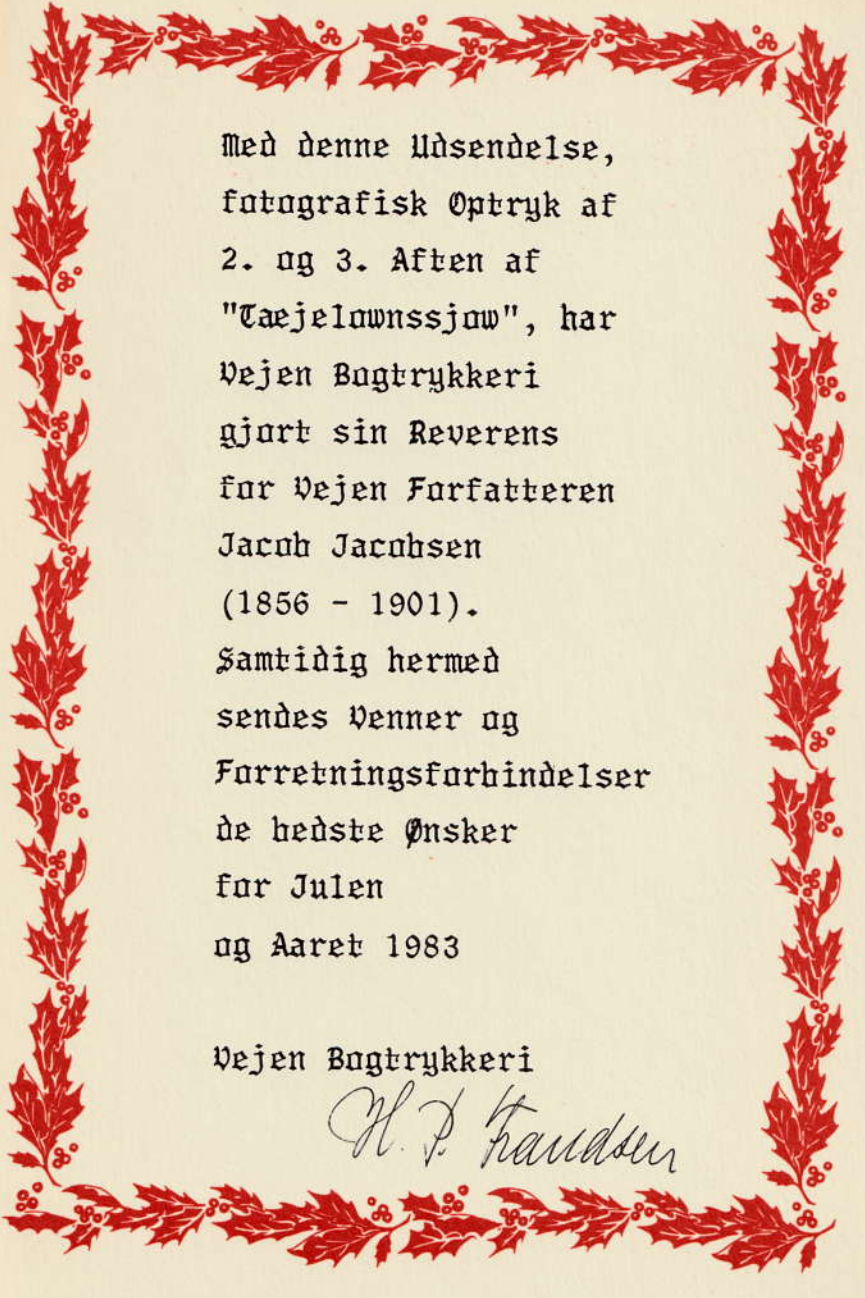
Jacob Jacobsen (1856-1901) var broder til billedhugger N. Hansen Jacobsen, begge født i Vejen. J.J. vandt sit navn i litteraturen som fortæller i jysk dialekt. - Som bønderne på Blichers egn samledes i bindestuen, samledes man i visse vestjyske egne om teglovnene, når bønderne brændte sten. J.J. samlede fortællinger og samtaler i tre bind under fællestitlen "Tæjelownessjow", 1. aften udkom 1888. "Tæjelownessjow" blev tidligere benyttet meget til oplæsning ved sammenkomster, i dag finder sådanne oplæsninger sjældent sted, især fordi der er ret få der behersker den kunst det i virkeligheden er at benytte en sådan tekst til oplæsning.

Det er med dialekt som med fremmed sprog, hvad man ikke fatter ved første gennemlæsning, får mening ved anden - eller tredje - gennemgang. Helligdagene her ved årets slutning 1980, giver modtageren lejlighed til at opfatte humoren i "Tejlownessjow".

God fornøjelse og de bedste ønsker for julen og for året 1981 ønsker

VEJEN BOGTRYKKERI/OFFSET

H. P. Hansen

Med denne Udsendelse,
fotografisk Optryk af
2. og 3. Aften af
"Tæjelownessjow", har
Vejen Bogtrykkeri
gjort sin Reverens
for Vejen Forfatteren
Jacob Jacobsen
(1856 - 1901).
Samtidig hermed
sendes Venner og
Forretningsforbindelser
de bedste Ønsker
for Julen
og Aaret 1983

Vejen Bogtrykkeri

H. P. Thomsen